

K otázce adaptace lexému instagram v českém a francouzském jazyce

Acta Fakulty filozofické
Západočeské univerzity v Plzni /
West Bohemian Review of
Social Sciences & Humanities
2022, Vol. 14 (1), 51–67
DOI: <https://doi.org/10.24132/actaff.2022.14.1.4>
<https://actaff.zcu.cz/>
ISSN 2336-6346

On the Question of Adaptation of the
Lexeme Instagram in the Czech and
French Language

Dagmar Kolářiková*

University of West Bohemia, Czech Republic

Abstract

One of the new social media attracting people's attention is Instagram which has become a medium for photo and video sharing. The aim of the study is to classify and describe the type of word formation on the name Instagram using the word formation theory proposed by Sablayrolles, and to classify and analyze new words formed from the lexeme Instagram or from the fracto-lexeme insta- in the Czech language and French language. The study maps neologisms in the Czech language captured in the *Neomat* online database and neologisms in the French language captured in the *Néoveille* web platform for neologisms. The search results are compared with lexemes found in the corpora Czech Web 2017 (csTenTen17) and French Web 2017 (frTenTen17), and Araneum Bohemicum III Maximum and Araneum Francogalicum III Maximum. The two most common ways of forming words in Czech and French are affixation and compounding. Czech and French words formed by the derivational process of affixation use either prefixes or suffixes, or both. In compounding, two roots or complete words are combined to make a new word. The main result of the analysis is a list of derived and compound words from the lexeme instagram in Czech and French.

Keywords

adaptation, compound words, Czech language, derived words, French language, Instagram/instagram, neologisms

This paper is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

Úvod

Přejímání slov, zejména anglicismů, je problém stále velmi aktuální nejen pro dynamiku celého procesu, ale i proto, že mnozí uživatelé (a někdy i samotní lingvisté) zaujímají k jejich počesťování,

* **Corresponding Author:** Dagmar Kolářiková, Katedra románských jazyků, Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni, Sedláčkova 15, 326 00 Plzeň. E-mail: kolariko@kro.zcu.cz.

podobně jako i k pofrancouzštvání, odlišná stanoviska. Z českých lingvistů se tematikou zabývali například Blatná (2000), Bozděchová (1997), Mravinacová (2000), Nekula (2005), Rusínová (2002), Svobodová (2009), Šimandl (2001) aj.¹ Výpůjčkám v současné francouzštině se v poslední době věnovali mj. v článku často zmiňovaný Sablayrolles (2000; 2017; 2019) nebo Cartier (2019), výpůjčkám v pěti evropských jazycích v porovnání s francouzštinou pak i autoři kolektivní monografie *L'emprunt en question(s). Conceptions, réceptions, traitements lexicographiques*, jejímiž editory jsou Kacprzak, Mudrochová a Sablayrolles (2019). Řada studií se také zabývá porovnáním anglicismů v češtině a francouzštině, např. článek Cartiera a Lazara (2020) nebo článek, jehož autorkami jsou Alena Podhorná-Polická a Julie Viaux (2019). Většina těchto studií je zaměřena na problematiku přejímání anglicismů obecně, některé jsou věnovány určitému jevu (např. tvarům zakončeným na *-ing*, jako je tomu v případě studie Cartiera a Lazara), další se zabývají lexikem vybrané oblasti (viz studie Podhorné-Polické a Viaux, jež je věnována lexiku sociálních sítí).

Právě se vznikem sociálních sítí, které jsou fenoménem posledních let, vznikají i nové jevy a skutečnosti, pro jejichž pojmenování je třeba najít vhodné lexikální prostředky. Zrychlený přenos informací, na němž se podílejí i sociální sítě, má nepopiratelný vliv na to, že se řada anglicismů objevuje v mnoha jazycích téměř ve stejný čas. Jak uvádí Hildenbrand a Polická (2014: 100), tyto neologické výpůjčky však nemusí zákonitě v různých cílových jazycích zaujímat stejnou pozici a mohou se těšit různé míře užívání.

Na tomto východisku je založena i tato studie, jejímž cílem je komparativně analyzovat lexikální jednotky vytvořené od základového slova *instagram*² a jeho fragmentů v českém a francouzském jazyce. Tato komparace je motivována typologickou odlišností obou jazyků, která umožňuje vyjít z předpokladu, že výsledky výzkumu mohou být ovlivněny omezenějšími možnostmi derivace ve francouzštině, a naopak častějším využíváním kompozice jako způsobu obohacování slovní zásoby v tomto jazyce.

Základní korpus takto vzniklých lexikálních jednotek bude pro český jazyk vytvořen z výrazů zachycených databázích excerpčního materiálu *Neomat* (Databáze excerpčního materiálu Neomat 2015). Pro francouzštinu budou využita slova nalezená na platformě *Néoveille* (2015–2021). Zjištěné výsledky budou následně porovnány s výskytem lexikálních jednotek vytvořených od základového slova *instagram* (případně od první části složeniny, tzn. *insta-*, nebo dalších fragmentů), jež se vyskytují v jazykových korpusech. Za tímto účelem bude použit korpusový manažér *Sketch Engine*, který je dostupný na webových stránkách <https://www.sketchengine.co.uk> a je určen k hlubší analýze textů v nejrůznějších jazycích. Konkrétně se bude jednat o korpusy *Czech Web 2017* (*csTenTen17*; Sketch Engine 2017a) a *French Web 2017* (*frTenTen17*; Sketch Engine 2017b). Aby byly výsledky prováděného výzkumu co nejvíce relevantní, bude ještě provedeno srovnání s výskytem výše uvedených lexikálních jednotek (tzn. vytvořených od zkoumaného základového slova nebo jeho fragmentů) v korpusech *Aranea* (pro český jazyk bude využit korpus *Araneum Bohemicum III Maximum*; viz Unesco.uniba.sk. 2018; pro francouzštinu korpus *Araneum Francogalicum III Maximum*;³ viz Unesco.uniba.sk. 2019).

¹Se zpracovávaným tématem souvisí i studie Cusimana (2015) zabývající se deriváty vlastního jména Kafka, v níž lze najít mnohé styčné body s odvozeninami od Instagramu, nebo článek Nekudové (2020) o francouzských odvozeninách příjmení Trump.

²Psaní počátečního velkého a malého písmene Instagram/instagram se v tomto článku řídí doporučením jazykové poradny *Ústavu pro jazyk český AV ČR*, podle něhož píšeme výrazy označující sociální síť s velkým písmenem tehdy, chápeme-li je jako vlastní jméno dané sítě (v našem případě např. sociální síť Instagram). Bude-li na výraz nahlíženo jako na jméno obecné, které je předmětem provedené analýzy, bude na místě psát malé písmeno (ÚJČ AV ČR 2021).

³Jedná se o korpus obsahující texty pocházející z metropolitní Francie, lze tedy hovořit o tzv. *français de France*.

Vznik lexému instagram

Pojem *instagram* je všeobecně známý, stejně tak jako jeho definice, jež se u jednotlivých autorů liší jen nepatrně. Jak uvádí například Semerádová a Weinlich (2019: 106), Instagram je sociální síť, umožňující jeho uživatelům sdílení fotografií a videí, jejich úpravu pomocí různých filtrů a jejich komentování.⁴ Autory aplikace jsou Kevin Systrom a Mike Krieger, kteří jí také dali název *Instagram* poté, co opustili původní projekt *Burbn*, neboť tato aplikace byla příliš komplikovaná (Mattern 2016: 4–5).

Tato studie si ale klade za cíl popsat vznik lexému *instagram* z jazykového hlediska. Na již zmíněné databázi excerpčního materiálu *Neomat* se můžeme v článku Kláry Trskové (2021) dočíst, že „první část slova *insta-* pochází ze spojení *instant camera* (tedy fotoaparát připravený k okamžitému použití). Druhou část slova si tvůrci *Instagramu* vypůjčili pravděpodobně ze slova *telegram*“. Toto spojení označuje autorka článku jako tzv. *kufříkové slovo*, v angličtině často nazývané *blend* nebo *blending*,⁵ případně dřívějším termínem *portmanteau word*, jenž dal v češtině vznik kalku *kufříkové slovo*, neboť výraz *portmanteau* původně označoval cestovní kufr, který se otevíral z obou stran. Posledně jmenovaný výraz *portmanteau word* byl přejat i do francouzštiny, a to rovněž formou kalku jako *mot-valise*.⁶

Také řada webových stránek ve francouzštině, například francouzská verze Wikipedie (2021), považuje lexém *instagram* z hlediska slovtvorby za *mot-valise*. Pojetí tohoto slovtvorného procesu se však u francouzských lingvistů různí, a proto vyvstává otázka, zda lze lexém *instagram* skutečně považovat za *kufříkové slovo*, jak bylo prezentováno ve výše zmíněných zdrojích.

Francouzští lingvisté se většinou shodují v tom, že *mot-valise* je výsledek dvou slovtvorných postupů, a to tronkace a kompozice. Zatímco ale například Lehmann a Martin-Berthet (2005: 178) definují *mots-valises* jako slova, jež vznikají spojením počáteční a koncové části dvou lexikálních jednotek, Sablayrolles (2017; 2019) za *mot-valise* považuje jen takové kompozitum, v němž obě jednotky mají určitý společný segment, který funguje jako jakési pojivo mezi oběma komponenty.

Jak připomíná Mudrochová (2021: 298–300) v recenzi díla Jeana-Françoise Sablayrollese *Comprendre la néologie. Conceptions, analyses, emplois* (vydaného v roce 2019), jeho typologie kompozit doznaly od roku 2000 četných změn.⁷ Zatímco v díle *La néologie en français contemporain: examen du concept et analyse de productions néologiques récentes* rozděluje Sablayrolles (2000) kompozici do dvou hlavních kategorií (na jedné straně uvádí samostatně *mot-valise* a na druhé straně *kompozici, synapsii a kvazimorfém*), v typologii, která byla publikována v díle *Les néologismes. Créer des mots français d'aujourd'hui* (2017), vychází z tzv. čisté, prosté kompozice a komplexních postupů kompozičně-derivačních nebo abreviačně-kompozičních. Navrhuje zde typologii, v níž rozlišuje klasickou kompozici (*composition*) a kompozici formou amalgámů (*composition par amalgame*). Do tohoto typu skládání řadí tzv. fraktokompozici (*fracto-composition*), což je kombinace dvou lexémů, z nichž první je vázaný, např. *télé-* v kompozitu *téléspectateur*, dále kompokaci (*compocation*),⁸ kombinující tronkaci (*truncation*) a kompozici (*composition*), aniž by oba komponenty obsahovaly společnou část (čímž se, jak uvidíme později, liší od *mot-valise*). Jako příklad uvádí kompozitum *mobinaute*, jež vzniklo na základě spojení *mobyette* + *internaute* >

⁴Podle údajů z portálu *datareportal.com* bylo v České republice v únoru 2022 zaregistrováno 3,6 mil. uživatelů sociální sítě Instagram a ve Francii 26,55 mil. uživatelů této sítě (Datareportal.com 2022a, 2022b).

⁵S těmito pojmy pracuje v českém jazykovém prostředí např. Kvapilová Brabcová (2005) nebo Just (2003), což uvádí i Mudrochová (2021: 298).

⁶Podrobnější informace k dané terminologii lze nalézt například v článku „Quelques observations sur la composition par amalgame en français actuel issue du Petit Robert“ (Mudrochová 2022).

⁷Existují samozřejmě i jiné klasifikace neologismů, např. v díle Niklas-Salminen (1997), ale typologie Sablayrollese byla zvolena především proto, že se v dnešním pojetí francouzské neologie často pracuje s termíny *matrice interne* a *matrice externe*, které Sablayrolles převzal od Tourniera (Tournier a Tournier 2009: 226) a dále je rozšířil.

⁸Termín vzniklý ze slov *composition* a *truncation* navrhla Fabienne Cusin-Berche (1999).

mobi- + -naute. Dalším typem amalgámů je faktorizace (*factorisation*),⁹ založená na vytknutí jedné či více počátečních nebo koncových slabik, které jsou společné pro oba komponenty (např. kompozitum *optipessimiste* vzniklo z *optimiste* > *opti-* + *pessimiste* > *pessimiste* na základě společné slabiky *-miste*). Posledním slovotvorným postupem je tzv. *mot-valisation*. Spočívá ve spojení koncové a počáteční části dvou lexikálních jednotek majících společný určitý homofonní segment, např. *people* + *politique* > *peopolitique*.

Jak dále uvádí Mudrochová (2021: 298–299), poslední klasifikace kompozit podle Sablayrollese z roku 2019 zahrnuje šest kategorií. Do první z nich řadí společně pravidelnou kompozici (*composition régulière*), synapsii (*synapsie*), učenou kompozici (*composition savante*, tzn. skládání řeckých a latinských komponentů) a hybridní kompozici (*composition hybride*, jejímž výsledkem je složenina kombinující komponenty z různých zdrojových jazyků). Dalšími kategoriemi kompozice jsou již zmíněné slovotvorné procesy *compocation*, *fractocomposition*, *factorisation*, *mot-valisation* a dále ještě *substitution*¹⁰ (substituce, při níž je jeden segment lexikální jednotky nahrazen jiným a zároveň je mezi nimi sémantický vztah, např. nahrazením *bi-* za *mono-* vzniklo ze slova *bikiny* slovo *monokiny*). Výsledkem *mot-valisation* je „amalgám dvou i více lexikálních jednotek na bázi částečné podobnosti jejich signifikantů, přičemž tyto jednotky musí mít alespoň jednu společnou slabiku, která se nachází na konci prvního a na začátku druhého slova a je jejich průnikem“ (Sablayrolles cit. in Mudrochová 2021: 299). Z této definice vyplývá, že na základě autorova pojetí *mot-valise* nelze lexém *instagram* považovat za *mot-valise*, ale za kompozitum vzniklé na základě kompozitotvorného postupu *compocation*, jenž spočívá ve skládání dvou zkratkových slov, aniž by tato slova obsahovala společnou část.

Lze předpokládat, že lexikální jednotky vytvořené od základového slova *instagram* v českém a francouzském jazyce budou v některých případech představovat kompozita vzniklá pouze pomocí komponentu *insta-*. Takto vytvořené lexikální jednotky bude možné na základě již zmíněné typologie Sablayrollese považovat za složeniny s lexémem fragmentárního charakteru (tzv. *fractolexème*), tedy kompozita vytvořená na základě *fractocomposition*, kdy jeden element (v tomto případě *insta-*) má hodnotu jako celé slovo (*instagram*).

Následující část studie by měla odpovědět na to, jaké české a francouzské předpony a přípony se připojují k základovému slovu *instagram*, s jakými slovy tvoří lexém *instagram* složeninu a k jakým českým a francouzským slovům připojují mluvčí těchto jazyků komponent *insta-*, chtějí-li poukázat na to, že daná věc nebo osoba souvisí s používáním aplikace Instagram.¹¹

Komparativní analýza adaptace lexému *instagram* v českém a francouzském jazyce

Jak už bylo zmíněno, stále se rozšiřující řadu nových českých slov s řetězci *insta-* a *instagram-* můžeme sledovat v databázi *Neomat* (jedná se o elektronický neologický lexikální archiv, který vznikl v roce 1991 a o jehož průběžné doplňování materiálu se stará pracovní skupina lexikografické exerce oddělení současné lexikologie a lexikografie ÚJČ AV ČR), ve francouzštině taková slova zachycuje korpusová platforma *Néoveille*, určená pro poloautomatickou detekci nového lexika v sedmi jazycích, v tomto případě ve francouzštině. V následující části bude tedy nejprve ukázáno, jaké výrazy byly vyhledány oběma databázemi, a to konkrétně 29. října 2021

⁹Tento pojem byl popsán již v roce 2015 lingvistkou Julií Makri-Morelovou (2015) v článku „Mots-valises: quand les segments communs se font la malle“.

¹⁰Také termín *substitution*, podobně jako již zmíněný pojem *factorisation*, byl převzat Sablayrollesem od lingvistky Julie Makri-Morelové.

¹¹Co se týče fonetické adaptace slova *instagram* v češtině a ve francouzštině, v obou případech se jeho výslovnost od anglické varianty liší: v angličtině je vyslovováno jako /'instəgræm/, ve francouzštině /ɛstaɡʁam/ a v češtině odpovídá výslovnost jeho grafické podobě, neboť snaha o původní anglickou podobu by působila afektovaně.

(výzkum provedený v databázi *Néoveille*) a 10. listopadu 2021 (výzkum provedený v databázi *Neomat*).

Korpus lexikálních jednotek vytvořených od insta-/instagram zachycených v databázi Neomat

Aby bylo možné v databázi Neomat dohledat všechna slova vztahující se k lexému *instagram*, bylo třeba zadat heslo **insta**, jež zajišťovalo vyhledání výrazů vytvořených prefixací a sufixací od slovního základu *instagram*, ale i slov složených pomocí fragmentu *insta-*. Heslář databáze excerpčního materiálu *Neomat* obsahoval 142 takových slov, která ale bylo nutné ručně vytrdit, neboť již z prvního nahlédnutí do hesláře bylo patrné, že zdaleka ne všechna hesla se vztahují k lexému *instagram*. Řada z nich je odvozena od základových slov *instalace/instalovat* (např. *instalace, instalačka, instalačně, instalační, instalatér, instalátor, instalování, instalovaný, instalovat, instalovatelný*, ale i *audioinstalace, doinstalace, dezinstalace, reinstalace, videoinstalace, vodoinstalace* aj.), dále sem nepatří slova *instance* a *instant*, stejně jako *instant messenger, instant messaging, instant messagingový, instant messenger, instant picture, instantně, instantně-chatovací, instantní, instantnost* a další. Ručním vytríděním bylo získáno 48 lexikálních jednotek vytvořených od základového slova *instagram* a jeho komponentu *insta-*. Mezi nimi se ale vyskytovaly další lexikální jednotky, které nevyhovovaly stanovenému cíli výzkumu, tj. zjištění míry adaptace lexému *instagram* v českém jazyce, neboť se v 7 případech jednalo o přímé výpůjčky z angličtiny (*insta poets, insta-friendly, instagirls, instashow, instastar, instastories, instastory*) a v 1 případě o souloví *instagramová turistika*. Pro přehlednost jsou výsledky vyhledávání v databázi *Neomat* uspořádány do tabulky č. 1. Obsahuje 40 lexikálních jednotek, vytvořených od základového slova *instagram* nebo jeho prvního komponentu *insta-* a zařazených do jednotlivých slovních druhů na základě jejich četnosti. Jedná se o 21 podstatných jmen (dvojí grafická podoba v případě *instagramerka/instagramérka* byla započítána jen jako jedna lexikální jednotka), 12 sloves, 5 přídavných jmen a 2 příslovce.

Jak vyplývá z tabulky č. 1, v českém jazyce jsou nová slova tvořena především s využitím základu *instagram*, k němuž se připojují předpony a přípony. Nejčastějšími výrazy jsou samozřejmě slova označující uživatele této sociální sítě. Jedná se jednak o pravopisně počestěnou variantu *instagramer* (v anglickém jazyce *instagrammer*), která je i morfologicky adaptovaná¹² (v množném čísle *instagramerři*), v ženském rodě pak s dubletní výslovností i pravopisnou podobou (*instagramerka/instagramérka*). Další variantou pojmenování uživatelů sociální sítě Instagram je *instagramista*, lexém vzniklý pomocí přípony *-ista*, jež se často připojuje právě k základům cizích slov, podobně jako *-istka* pro ženský rod (*instagramistka*). V databázi *Neomat* se vyskytuje i *instagramka*, hovorová podoba, používaná výhradně v neformálních typech textů. Pod vlivem angličtiny dnes také mluvčí češtiny připojují komponent *insta-* k českým slovům a vytvářejí tak další pojmenování osob spojených s užíváním této aplikace – vedle *instagirl* tak vzniklo kompozitum *instaholka*, anglicismus *instapoets* je nahrazován *instabásníky*. Osoby, které vynikají svým obsahem na Instagramu a daří se jim úspěšně sbírat sledovatele, se tak stávají vycházejícími *instahvězdami*. A pokud se jim již podařilo se díky této aplikaci proslavit, mohou se nechat nazývat *instacelebritami*. Existují ale i pojmenování s negativními konotacemi, např. *instahňup*, uživatel Instagramu, jenž nebere ohled na své okolí a jehož jedinou starostí je pořádit co možná nejlepší fotografii.

¹²Proces adaptace může probíhat v různých jazykových rovinách, podle nichž lze, jak uvádí např. Svobodová (2009: 44–47), rozdělit adaptaci na tyto základní typy: adaptace výslovnostní (ortoepická), adaptace grafická (ortografická), adaptace tvaroslovná (morfologická) a adaptace významová (sémantická). Jiné dělení najdeme u Mravinacové, která rozlišuje adaptaci ortograficko-ortoepickou, morfologickou a slovtvorně-paradigmatickou (Mravinacová 2005: 190).

Tabulka 1: Lexikální jednotky od základových slov *instagram/insta* z databáze Neomat

Substantiva	Verba	Adjektiva	Adverbia
instabásník	doinstagramovat	instagramovaný	instagramovatelně
instacelebrita	instagramit	instagramovatelný	instagramově
instačtverec	instagramovat	instagramový	
instafotka	instastorýsovat	zinstagramovaný	
instagramer	nainstagramovat	zinstagramovatelný	
instagramerka/ instagramérka	odinstagramovat		
instagramista	proinstagramovat		
instagramistka	přeinstagramovat		
instagramiáda	uinstagramovat se		
instagramka	vyinstagramovat		
instagramovatelnost	zainstagramovat		
instaholka	zinstagramovat		
instahvězda			
instahňup			
instapoezie			
insta-póza			
instaprofil			
instapříspěvek			
instasamice			
instáč			
instáček			

Tabulka také ukazuje, že v souvislosti s využíváním této sociální sítě se v češtině objevila i celá řada sloves, která vznikla přidáním české přípony *-ovat* přímo k cizímu základu *instagram* (*instagramovat*) a ve většině případů ještě i připojením českých prefixů (*do-*, *na-*, *od-* aj.). U slovesa *instastorýsovat* došlo současně s přidáním přípony *-ovat* i k počestění anglického základu (*instastories*). Také vznik slovesa *instagramit* má v češtině své opodstatnění, neboť sufixem *-it* se mimo jiné tvoří slovesa vyjadřující provádění činnosti označené základovým substantivem. Adjektiva byla vytvořena připojením přípony *-ový* k substantivu *instagram* (přípona *-ový* slouží k usouvztažnění denotátu základového slova s denotátem rozvíjeného substantiva, konkrétní podoba vztahu je pak dána stykem významu fungujícího slova s významem rozvíjeného podstatného jména: ve spojeních *instagramový účet*, *instagramový profil* nebo *instagramový příspěvek* jde o referování k tomu, díky čemu plní denotát určovaného substantiva svou funkci) a přípony *-telný* k minulému kmenu slovesa *instagramovat* (adjektivum *instagramovatelný* vyjadřuje, že denotát rozvíjeného substantiva se může účastnit děje označeného základovým slovesem¹³ jako zasahovaný objekt: *instagramovatelná kniha* je kniha, kterou je možno instagramovat, např. proto, že je dostatečně fotogenická). Lze předpokládat, že od téhož slovesa vzniklo i slovesné adjektivum *instagramovaný*, vyjadřující výsledek děje, a to odvozením od pasivního slovesného participia konverzí, tj. připojením sufixu *-ovaný* k pasivnímu přičestí zakončenému na *n* (*instagramován* → *instagramovaný*, např. *instagramovaný efekt*). Od adjektiv *instagramový* a *instagramovatelný* byla také pomocí přípony *-ě* vytvořena adverbia *instagramově* a *instagramovatelně*.

¹³Naprostá většina adjektiv s koncovým řetězcem *-ovaný* jsou adjektiva vytvořená od sloves, ale může se případně jednat i o adjektiva odvozená od substantiv, s významem vyznačující se tím, co pojmenovává základové substantivum.

Z tabulky dále vyplývá, že v češtině dochází častěji k odvozování pomocí připojování předpon a přípon k základovému slovu *instagram* (26 odvozenin) než ke skládání slov pomocí fraktoloxému *insta-* (12 fraktokompozit). Tento slovtvorný způsob je omezen jen na tvoření substantiv (výjimkou je již zmíněné sloveso *instastorýsovat*). Kromě uživatelů sítě Instagram, uvedených výše, označují často i jejich produkty (*instafotka*, *instapoezie*, *instapříspěvek*). Vedle derivace a kompozice bylo v omezené míře využito zkracování, čímž vznikla hovorová pojmenování této sociální sítě: *instáč* a *instáček*. Z obou příkladů je patrné, že v češtině, jakožto flexivním jazyku, je toto zkrácení (trunkace) doprovázeno ještě sufixací, tzn. že ke zkrácené části základového slova je navíc připojen derivační sufix (*-áč*, *-áček*). Jedná se o poměrně běžný slovtvorný postup, kdy připojením sufixu *-áč* k mechanickým zkráceninám přejatých substantiv vznikají zkrácená expresivní jména (nejčastěji se jedná o názvy výrobků či provozoven, např. *mekáč*).

Korpus lexikálních jednotek vytvořených od *insta-/instagram* zachycených v databázi Néoveille

Zadáním hesla *insta* do vyhledávače platformy *Néoveille* bylo nalezeno 46 záznamů. Podobně jako pro český jazyk bylo ale třeba ručně provést filtraci lexikograficky nerelevantních výsledků. I zde se jednalo především o lexémy vytvořené od základového slova *instance* (*ex-instance*, *micro-instance*), *instant* (*micro-instants*) či *installation* (*post-installation*), dále o lexémy zachycené v jednotném i množném čísle (*instagrammeur/instagrammeurs* aj.). Také slova vyskytující se ve dvou pravopisných variantách byla podobně jako v češtině považována za jednu lexikální jednotku (např. *instagramable/instagrammable*¹⁴). A v neposlední řadě, stejně jako v případě češtiny, nebyly do korpusu zařazeny přímé výpůjčky z angličtiny, například *instaclip*, *instadogs*, *instagirl*, *instapoets* aj. Korpus lexikálních jednotek vytvořených od *insta-/instagram* a zachycených na platformě *Néoveille* tak po ruční filtraci obsahoval pouze 20 lexikálních jednotek, které jsou v tabulce č. 2 zařazeny do jednotlivých slovních druhů na základě jejich četnosti (11 podstatných jmen, 5 přídavných jmen a 4 slovesa). Na rozdíl od češtiny obsahuje tabulka jen tři sloupce, neboť databázi Néoveille nebylo zachyceno žádné adverbium. Substantiva i adjektiva jsou v tabulce uváděna pouze v jednotném čísle, a to i v případě, kdy se ve zkoumané databázi vyskytovala v plurálu, čímž byla potvrzena morfologická adaptace lexému *instagram* ve francouzském jazyce.

Tabulka 2: Lexikální jednotky od základových slov *instagram/insta* z databáze Néoveille

Substantiva	Adjektiva	Verba
blogueuse-instagrameuse	hyper-instagramable	instagrami (analogie k veni, vidi)
bookstagrameur	in-instagramable	instagramiser
instabookeuse	instagradésirable	instagrammer
instagramer/instagrammer	instagramable/instagrammable	regrammer
instagrameur/instagrammeur	ultra-instagramable	
instagrameuse/instagrammeuse		
instagrammerie		
instagrammisation		
instaphoto		
instapoète		
instapreneur		

¹⁴Na rozdíl od češtiny se francouzská slova odvozená od slovního základu *instagram* vyskytovala v analyzovaných korpusech většinou ve dvou pravopisných variantách, v takových případech jsou v tomto článku uvedena buď jako *instagram(m)able*, nebo *instagramable/instagrammable*. V několika případech byla odvozená a složená slova v korpusu uvedena jen s jednou pravopisnou podobou, jež byla přejata i pro tuto studii.

Porovnáme-li tabulku č. 2 s předchozí tabulkou, můžeme zaznamenat obdobnou tendenci jako v českém jazyce, a to častější tvoření neologismů od základového slova *instagram* (16 lexikálních jednotek oproti 4 vytvořeným pomocí fraktoloxému *insta-*). Dále je patrná větší rozkolísanost francouzského pravopisu, neboť řada nově vzniklých slov se vyskytuje ve dvojí grafické podobě (buď v adaptovaném tvaru s jedním *m*, jako je tomu v češtině, nebo se zdvojenou souhláskou *mm*, např. *instagramneur/instagrammeur*, jež je ovlivněna angličtinou), nebo pouze v pravopisně neadaptované variantě (*instagrammerie, instagrammatisation*). Podobně jako v češtině je často uplatňována derivace, a to jak sufixace (např. *-eur/-euse* pro substantiva, *-able* pro adjektiva a *-er, -iser* pro verba), tak i prefixace (*hyper-, ultra-, in-, re-*). Na rozdíl od českého korpusu se v korpusu získaném z francouzské platformy *Néoveille* vyskytovala slova, která nebyla odvozena jen od základu *instagram* nebo složena pomocí fraktoloxému *insta-*. Na této platformě byla rovněž zachycena slova vytvořená čistou kompozicí (*blogueuse-instagrammeuse*) a dále slova, jejichž přiřazení ke kompozitotvornému způsobu může být diskutabilní. Například adjektivum *instagradésirable* bylo na platformě *Néoveille* označeno jako kompozitum vytvořené na základě *fractocomposition*. Je ovšem otázkou, zda lze element *instagra* považovat za fraktoloxém, tzn. za fragment slova, jenž má hodnotu jako slovo celé a slouží k tvorbě dalších slov. Vzhledem k tomu, že nebyla zaznamenána žádná další podobně vytvořená lexikální jednotka, nelze tuto složeninu považovat za kompozitum vytvořené na základě *fractocomposition*. Pro složeninu *bookstagramneur* je na platformě *Néoveille* uveden kompozitotvorný postup *compocation*. Vezmeme-li však v úvahu, že *bookstagramneur* vznikl z *book + instagramneur*, pak není splněna podmínka, že se takto tvoří složenina skládající se ze dvou zkratkových slov. Pokud kompozitum vzniklo z *books + instagram*, pak má složené slovo *bookstagramneur* nejbližší ke kufříkovému slovu, kde *-s* může tvořit společnou část. Odlišným způsobem vznikl také neologismus *regrammer*. Jedná se sice o prefixaci jako u některých dalších odvozenin, ale předpona *re-* byla připojena až k základu *grammer* (*instagram > instagrammer > grammer > re-grammer*). Nejzajímavějším příkladem je slovesný tvar *instagrammi*, který byl použit v jednom z mezititulků článku Benjamina Chapona (2017), vydaném v deníku *20 Minutes*, a je inspirován Caesarovým výrokem o válce v Pontu (*Přišel jsem, viděl jsem, zvítězil jsem*), v němž sloveso *vicí* bylo nahrazeno tvarem *instagrammi* (*Veni, vidi, instagrammi au musée*). To vše svědčí o tom, že i když platforma *Néoveille* zachytila méně nových slov utvořených od slovního základu *instagram/insta* než databáze excerpčního materiálu *Neomat*, k jejich vytvoření bylo využito více slovtvorných postupů.

Lze předpokládat, že ani jedna ze zkoumaných platform zaměřených na detekci neologismů nezachytila všechna nová slova od slovního základu *instagram* a různých fragmentů od něho utvořených. V další fázi bude tedy výzkum zaměřen na analýzu takto utvořených slov pomocí korpusového manažeru *Sketch Engine* za použití korpusů *Czech Web 2017 (csTenTen17)* a *French Web 2017 (frTenTen17)*. Korpusy *TenTen* byly pro prováděnou analýzu vybrány proto, že se jedná o webové korpusy, jež byly vytvořeny na základě stejných kritérií, a z toho důvodu lze tyto korpusy považovat za srovnatelné.

Výskyt lexikálních jednotek vytvořených od základového slova *instagram* a jeho fragmentů v korpusovém manažeru *Sketch Engine*

Sketch Engine lze využít jako 30denní zkušební verzi poskytovanou zdarma, z níž je možné přejít po vypršení lhůty na plnou, ale placenou verzi. Dále lze zakoupit licenci pro samostatného uživatele nebo licenci pro více uživatelů, které zaštituje jedna instituce. Vzhledem k tomu, že v době tohoto výzkumu neměla *Západočeská univerzita v Plzni* práva na používání *Sketch Engine* zakoupena, analýza byla provedena pouze pomocí zkušební verze. To mělo nejspíš za následek, že se jak v českém korpusu *Czech Web 2017 (csTenTen17)*, tak i ve francouzském korpusu *French Web 2017 (frTenTen17)* vyskytoval poměrně omezený počet slov. Po manuálním

odstranění nerelevantních výsledků, o nichž bylo již pojednáno výše (slova vytvořená od jiných slovních základů než *insta/instagram*, přímé výpůjčky, dvojí grafické podoby apod.), obsahoval český korpus pouze 14 lexikálních jednotek (*instabásník, instacelebrita, instafotka, instagramer, instagramerka/instagrammerka, instagramista, instagramistka, instagramní, instagramování, instagramovat, instagramově, instagramovka, instagramový, instaprofil*), z nichž většina je již obsažena v tabulce č. 1. Původní korpus se tak rozšířil pouze o 3 odvozeniny, a to o dějové verbální substantivum *instagramování*, dále o substantivum *instagramovka* (jedná se o připojení sufixu *-ovka* ke slovnímu základu *instagram* pro označení fotografie určené pro sociální síť Instagram) a adjektivum *instagramní*, vytvořené přidáním přípony *-ní*, pomocí níž se od substantiv tvoří adjektiva vyjadřující vztah (*instagramní profil, instagramní společnost* aj.). Jak už je patrné z tabulky č. 1, při odvozování vztahových adjektiv sufixu *-ní* silně konkuruje sufix *-ový* (*instagramový profil, instagramový účet* aj.).

Ve francouzském korpusu *French Web 2017 (frTenTen17)* bylo nalezeno zkoumaných lexikálních jednotek ještě daleko méně. Po ruční filtraci se jednalo pouze o 7 odvozenin od slovního základu *instagram* (*instagramable/instagrammable, instagrammé, instagramesque, instagrameur/instagrammeur, instagrameuse, instagramer* jako substantivum a *instagramer* jako sloveso) a jedno kompozitum složené pomocí *insta-* (*instapoète*). I v tomto korpusu byla potvrzena tendence dvojího pravopisu u stejných lexikálních jednotek (*instagram(m)able, instagram(m)eur* aj.). Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že kromě pojmenování uživatelů této sociální sítě, činnosti označené slovesem a adjektiva odvozeného pomocí přípony *-able*, jež vyjadřuje, že je něco možné *instagramovat*, se zde objevila 2 nová adjektiva: *instagrammé* a *instagramesque*. Zatímco francouzské adjektivum *instagrammé* (původně přičestí minulé) odpovídá českému adjektivu *instagramovaný*, neboť bylo vytvořeno od slovesa *instagrammer*, adjektivum *instagramesque* vzniklo přidáním přípony *-esque*, která je často připojována k základům vlastních jmen pro označení jeho vlastnosti, podobnosti nebo stylu (ve stylu Instagramu, často s negativní až pejorativní konotací).

Analýza výskytu lexikálních jednotek vytvořených od základového slova *instagram* a jeho fragmentů v korpusovém manažeru *Sketch Engine* ukázala, že většina nalezených slov již figurovala v korpusech vytvořených na základě práce s internetovými databázemi *Neomat* a *Néoveille*. Původní český korpus byl rozšířen jen o 3 odvozeniny, čímž počet lexikálních jednotek v českém korpusu stoupl na 43. Po dokončení analýzy francouzského korpusu *French Web 2017 (frTenTen17)* bylo možné do původního francouzského korpusu přidat pouze dvě nová adjektiva, poté tedy obsahoval 22 odvozenin a složenin.

Pro získání relevantnějších výsledků bylo vhodné provést výzkum ještě alespoň v jednom korpusu pro český jazyk a srovnatelném korpusu pro francouzský jazyk. Toto srovnání bylo uskutečněno prostřednictvím korpusů *Aranea* (pro český jazyk korpus *Araneum Bohemicum III Maximum* a pro francouzštinu korpus *Araneum Francogalicum III Maximum*).

Výskyt lexikálních jednotek vytvořených od základového slova *instagram* a jeho fragmentů v korpusech *Aranea*

Jak už bylo řečeno v úvodu, primárními materiálovými zdroji pro prováděný výzkum byly databáze excerpčního materiálu *Neomat* a *Néoveille*. Jedná se však o platformy založené na excerpci tisku. Pro případ, že by poskytovaly nedostatečné nebo nepřesvědčivé údaje, byly pro dohledávání jazykových dat a jejich ověřování využity další korpusové zdroje. Korpusy *Aranea* byly zvoleny především proto, že se jedná o webové korpusy, jež jsou významnými zdroji textů patřících do sféry běžné komunikace. Právě nekorigované texty poskytují obraz soudobého jazykového úzu v této sféře, což je z hlediska zkoumaného lexému *instagram* pro tuto studii přínosné.

Výsledky analýzy korpusu *Araneum Bohemicum III Maximum*

Analýzou korpusu *Araneum Bohemicum III Maximum* bylo prokázáno, že korpus obsahuje daleko více hledaných lexikálních jednotek než *Czech Web 2017 (csTenTen17)*. Po provedení ručního filtrování výsledků vyhledání lexikálních jednotek vytvořených od základového slova *instagram* a jeho fragmentů bylo v českém korpusu nalezeno 60 slov. Řada z nich označovala uživatele sociální sítě Instagram. Vedle již nalezených pojmenování *instagramer/ka*, *instagramista*, *instagramistka* aj. se zde vyskytovaly odvozeniny *instagramák/instagramáci* (i když toto pojmenování působí hovorově, tvoření názvů osob pomocí přípony *-ák* pro označení příslušnosti ke skupině nebo jiné věcné souvztažnosti s jevem, který pojmenovává základové slovo, není v češtině nijak neobvyklé, navíc se často používá při adaptaci slov přejatých), *instagramátor/instagramátoři* (přejatým sufixem *-or*, podobně jako složenou variantou *-átor*, se derivují obvykle jména z latinsko-řeckých slovesných základů pro utvoření činitelských jmen označujících aktivního původce děje, proto je více pravděpodobné, že podoba *-átor* zde posloužila k vytvoření expresivního neologismu s dehonestujícím zabarvením), *instagramenka* (sufix *-enka* dodává slovu deminutivní význam, pravděpodobné je i vytvoření odvozeniny analogií ke slovu *panenka*), dále složeniny *nadšenci-instagrameři*, *spoluinstagramerky* nebo *instagramoholic* či *instazávislák*. U posledních dvou pojmenování uživatelů Instagramu se jedná v podstatě o synonyma, přičemž obě složeniny lze zařadit do kategorie fraktokompozit. V prvním případě je elementem fragmentárního charakteru *-holic*, ve druhém případě *insta-*, (podobně jako u dalších nalezených pojmenování uživatelů této sítě: *instaděvka*, *instakrálovna*, *instamodelka*, *instakomunita* a v neposlední řadě i u odvozeniny od kompozita *instameet* = *instameetař*).

V analyzovaném korpusu se také vyskytovalo daleko více pojmenování pro Instagram. Vedle již zmíněných *instáč* a *instáček*, nalezených v databázi *Neomat*, zde byla tato sociální síť označována jako *instagramíček* (přípona *-íček* tu slouží k vytvoření deminutiva), *instáčko* (sufix *-ko* se často připojuje právě ke slově cizího původu), nebo dokonce dehonestujícími názvy *instakrám* a *instasráč*. Pro první výraz sice internetový slovník *Čeština 2.0* uvádí vysvětlení, že se jedná o „obchod, prodávající především stavebnice, určené k domácí rychlé (instantní) přípravě (např. Ikea apod.)“ (*Čeština 2.0* 2021), ale kontexty, ve kterých se kompozitum vyskytovalo, jasně poukazují na to, že je takto nazývána i sociální síť Instagram (např. *Kdyby to nebylo jen na Instakrám, tak klidně vyfotím. A na instakrám tento nesmysl dávat nebudu. A ještě k tomu s nějakým označováním.*). Negativní konotaci má i výraz *instacosí*, o čemž svědčí kontext, v němž byl ve zkoumaném korpusu uveden (*Nějak to asi nepotřebuju, protože na ty naše blogy přece nemá ani FB, tak pochybuju, že bude mít nějaké instacosí.*).

Vedle pojmenování uživatelů i samotné sítě Instagram se v korpusu vyskytovala substantiva *instagramizace* a *instagramibilita*. Přípona *-izace* bývá často stavebním prvkem přejatých slov a slova takto tvořená mohou být víceznačná. Pojem *instagramizace* lze tedy chápat jako zavádění či využívání Instagramu nebo proces změny chování lidí v důsledku jeho používání, nicméně z některých spojení (např. *instagramizace gastronomie*) vyplývá, že se může jednat i o snahu uživatelů mít co největší ohlas u svého publika na této síti. Přitažlivost ve smyslu vhodnosti k fotografování a následnému publikování v aplikaci sociální sítě Instagram je nazývána *instagramibilita*. Z kontextů vyplývá, že bývá často důležitým kritériem při výběru turistických destinací, tzn. zda jsou populární na Instagramu.

Poněkud překvapujícím výsledkem analýzy tohoto korpusu byl velký počet adjektiv, jež byla vytvořena často neočekávanými příponami. Vedle již zmíněných přídavných jmen *instagramový*, *instagramovaný* a *instagramovatelný*, ke kterým jsou navíc přidávány i různé předpony (např. *anti-instagramový*, *ex-instagramový*, *předinstagramovaný* aj.), se v korpusu vyskytuje řada adjektiv vytvořených připojením nejrůznějších sufixů k základovému slovu *instagram*. Přidáním sufixu *-ácký* vzniklo přídavné jméno *instagramácký* vyjadřující příslušnost k sociální síti Insta-

gram. Adjektivum *instagramerský* bylo patrně vytvořeno analogií k přídavnému jménu *uživatelský*, připojením sufixu *-ický* došlo k vytvoření vztahového adjektiva *instagramický* (např. ve spojení *instagramický vzhled*). Také odvozené přídavné jméno na *-ovský* (*instagramovský*) má význam vztahový a vzniklo pravděpodobně analogií k adjektivům *webovský*, *internetovský*, která se objevila na konci 20. století, ale dnes jsou na ústupu ve prospěch odvozených adjektiv na *-ový* (*webový*, *internetový*). Od slovního základu *instagram* bylo také vytvořeno přídavné jméno *instagramí* (*instagramí účet*, *instagramí galerie*), jež lze interpretovat jako adjektivum přivlastňovací s významem přivlastnění druhu. Vedle adjektiva *instagramí* se v korpusu vyskytovalo také spojení *instagramý profil*, ale protože se jednalo o ojedinělý výskyt tohoto adjektiva, není zcela prokazatelné, zda se jedná o přídavné jméno skloňované podle vzoru *mladý*, nebo zda se spíše jedná o pravopisnou chybu již ve zmíněném adjektivu *instagramí*. Obtížně popsitelný je také vznik přídavného jména *instagramří*, neboť přípona *-ří* v češtině neexistuje, před sufixem *-í* může pouze dojít k alternaci *r > ř* (například *tygr > tygří*). V tomto případě je tedy pravděpodobné, že adjektivum bylo vytvořeno od slovního základu *instagramer* alternací *r > ř* a vypuštěním *e*. Nabízí se i konotace s přídavným jménem *obří*, tu ale nepotvrzuje kontext, v němž bylo dané adjektivum nalezeno, tzn. ve spojení s deminutivem *okénko* (*... jak se udělá takové onlajn instagramří okénko...*). Další přídavné jméno *instagramnutý* vzniklo na základě tvaru pasivního přičestí od slovesa *instagramnout* (pomocí *-nout* se často adaptují právě slovesa cizího původu na český konjugační systém a vznikají tak slovesa dokonavá). Posledním vyhledaným adjektivem je *instáčový*. Podobně jako u přídavného jména *instagramový* je i zde úkolem přípony *-ový* uvádět ve vztah denotát základového slova *instáč* s denotátem rozvíjeného podstatného jména (*instáčový profil*, *instáčové fotky*, *instáčový závislák* aj.).

Ostatní slovní druhy byly v korpusu *Aranea* zastoupeny jen sporadicky. Vyskytovala se zde slovesa, z nichž většina byla uvedena již v tabulce č. 1. Bylo zaznamenáno jen jedno nové sloveso, a to sloveso *instagramčit*. Jeho význam lze odvodit na základě použité přípony *-čit*. Pokud je tento sufix připojen k substantivu, sloveso může nabývat význam „*stávat se tím / začít se podobat tomu, kdo/co je pojmenován/o základovým substantivem [...] nebo mít/využívat/vykazovat to, co je pojmenováno základovým substantivem*“ (Šimandl 2021: nestr.).

Analýza prokázala, že lexém *instagram* v českém jazyce zdomácněl, tzn. že se plně začlenil do domácího jazykového systému a došlo k adaptaci grafické, fonetické i morfologické. V průběhu procesu této adaptace došlo také k vytváření konkurenčních variant, které přispívají k stylistické zabarvenosti komunikátu (kromě pojmenování uživatelů sítě *instagramer* a *instagramista* byla odvozena i substantiva s hovorovými či expresivními příznaky, jako jsou například *instagramák* a *instagramátor*). Také odvozeniny *instagramovka*, *instagramenka*, *instáčko* a další jsou dokladem toho, že se lexém *instagram* adaptoval takovým způsobem, aby to vyhovovalo zvyklostem a pravidlům českého jazyka.

Výsledky analýzy korpusu *Araneum Francogalicum III Maximum*

Analýzu lexikálních jednotek vytvořených od základového slova *instagram* a jeho fragmentů ve francouzském korpusu *Araneum Francogalicum III Maximum* značně komplikovala rozkolísanost v pravopise slova *instagram* a jeho odvozenin a složenin. Samotný pojem *instagram* se v korpusu vyskytuje ve třech podobách, a to jako *instagram*, *instagramme* a *instagramme*. V prvním případě se jedná o přejímku z angličtiny, další dva výrazy jsou ortograficky a morfologicky adaptované. Připojení *-e* k lexému *instagram* je nejspíš motivováno snahou o to, aby se koncové *-am* nevyslovovalo „nosově“ (ve francouzštině se totiž samohlásky *a/e*, po nichž následuje *-n* nebo *-m* takto vyslovují). Výraz *instagramme* byl patrně ovlivněn analogií se slovem *télégramme*, v němž *gramme*, pocházející z řeckého *gramma*, označuje písmeno, zápis, ale také například styl psaní. Podobný problém nastal i u lexikálních jednotek od tohoto slovního základu odvozených, neboť

většina z nich se v korpusu vyskytuje ve dvou variantách (jak už bylo uvedeno, s jednoduchým nebo zdvojeným grafémem *m*, např. *instagram(m)ette*). Ruční filtrací bylo třeba nejen vyřídit tyto dublety, ale také často podle kontextu ověřit, o jaký slovní druh adaptovaného výrazu se jedná, protože ve francouzštině to mnohdy není možné určit jen na základě tvaru. Například slovo *instagramette* bylo v korpusu použito nejen jako substantivum, ale i ve funkci adjektiva, což dokládají následující dva úryvky: . . . *à la suite d'une demande de mes instagramettes, j'ai décidé de faire un article X mes copines instagramettes m'ont dit que je devrais publier*. Protože ale slovo *instagramette* neodpovídá pravidlům tvoření ženského rodu u přídavných jmen ve francouzštině, bylo v tomto případě považováno jen za jednu lexikální jednotku. Navíc bylo také třeba počítat s výrazně vyšší chybovostí a ověřovat i výrazy, které na první pohled odpovídaly způsobům tvoření nových slov ve francouzštině. Jako příklad lze uvést větu *Facebook a révélé qu'environ 20 millions d'utilisateurs d'Instagramaux Etats-Unis avaient également vu des contenus créés par des opérateurs russes pour influencer l'élection présidentielle étasunienne de 2016*, v níž koncovka *-aux* u chybného výrazu *instagramaux* sice odpovídá pravidlu tvoření množného čísla substantiv nebo adjektiv zakončených na *-al*, po prostudování kontextu je ale zřejmé, že se nejedná o nově vytvořené substantivum *instagramal*, ale že došlo k splnutí slova *instagram* s následující předložkou *aux*. Analýzu komplikovala i řada slov s anglickými komponenty. Podobně jako při analýze předešlých materiálových zdrojů nebyly do celkového počtu vyhledaných lexikálních jednotek započítány výpůjčky z angličtiny (*instagirls*, *instadesign*, *instameet* aj.). Po důkladném manuálním odstranění všech výše zmíněných nerelevantních výsledků byl získán korpus čítající 41 lexikálních jednotek vytvořených od zkoumaného lexému a jeho fragmentů.

Výsledky získané z korpusu *Araneum Francogalicum III Maximum* opět prokázaly, že nejproduktivnějším slovtvorným postupem je sufixace. Analýzou bylo získáno 20 sufixálních odvozenin, z nichž 10 se vyskytovalo již v předchozích zdrojových materiálech. Mezi nově nalezenými sufixálními odvozeninami převažovala substantiva (*instagram(m)abilité*, *instagram(m)age*, *instagramette*, *instagrameure*, *instagrammeux*, *instagramiste*, *instagramité*), zbylé lexikální jednotky jsou adjektiva (*instagrammatique*, *instagramien*, *instagramique*). Některá ze substantiv vznikla jako nová pojmenování pro uživatele sítě. Podobně jako v češtině se zde objevuje výraz *instagramiste*, což není překvapující, neboť i ve francouzštině přípona *-iste* označuje příslušníka profesní či jiné skupiny nebo jejího stoupence. Pro uživatelky instagramu byla vytvořena ještě další dvě pojmenování – *instagramette* (zřejmě analogií k výrazům jako jsou *majorette*, *suffragette*, *bachelorette* aj., neboť přípona *-ette* se v těchto případech používá pro označení žen zastávajících neobvyklou roli) a *instagrammeure* (tvar je zřejmě motivovaný snahou o feminizaci názvů povolání, během níž se například prosazovala snaha o nahrazení sufixu *-euse* příponou *-eure*, považovanou za méně pejorativní). Zajímavé je i vytvoření dalšího pojmenování uživatelů sociální sítě Instagram *instagrammeux* (například ve spojení *à mille lieues des instagrammeux*), neboť příponou *-eux* se ve francouzštině obvykle tvoří adjektiva.

Přídavné jméno *instagrammatique* (použité například ve spojení *une expérience instagrammatique*) je zřejmě inspirováno slovem *gramatika* z řeckého *γραμματική* (*grammatikē*), což znamená umění psát (ve francouzštině existuje řada takových adjektiv, např. *épigrammatique*, *hiérogrammatique*, *idéogrammatique* aj.). Adjektivum *instagrammique* bylo vytvořeno pomocí přípony *-ique*, jež se přidává k substantivu a vytváří tak vztahové přídavné jméno (použito například ve větě *Mais attention, l'insolation instagrammique guette*), stejnou úlohu pak má i sufix *-ien*, který posloužil k vytvoření adjektiva *instagramien* (například *cet interlude instagramien*).

K prefixaci dochází spíše ojediněle (korpus obsahoval 6 prefixálních odvozenin), předpony jsou připojovány buď přímo k substantivu *instagram* (*anti-instagram*, *pré-Instagram*), nebo k adjektivům *instagram(m)able* (*ultra-instagrammable*, *hyper-instagrammable*, *non-instagrammable*) a *instagrammé* (*ultra-instagrammé*).

Podobně jako u předešlých materiálových zdrojů se i v tomto korpusu vyskytovaly také složeniny. Jednalo se opět jednak o klasická kompozita (substantiva *modeuse-instagrameuse*, *make-upinstagram*, *storyinstagram* a sloveso *live-instagrammer*) a jednak o fraktokompozita utvořená pomocí fraktoloxému *insta-* (*instapage*, *instalivre*, *instaplace*, *insta-magique*, *instagrille*, *instacube*, *instamoment*). Za *mot-valise* lze považovat pojmenování uživatele, jenž je posedlý sociální sítí Instagram – *instagramaniaque*. Poměrně nízký počet nově vzniklých kompozit od slovního základu *instagram* a jeho fragmentů je poněkud překvapující, neboť kompozice patří mezi nejproduktivnější slovotvorné způsoby v současné francouzštině.

Distribuce slovotvorných postupů ve slovní zásobě utvořené od *insta-/instagram*

Na základě analýzy získaných výsledků z korpusových databází neologického excerpčního materiálu *Neomat* (pro češtinu) a *Néoveille* (pro francouzštinu), webových korpusů *Czech Web 2017* (*csTenTen17*) a *French Web 2017* (*frTenTen17*), *Araneum Bohemicum III Maximum* a *Araneum Francogalicum III Maximum* si lze utvořit představu o adaptaci lexému *instagram* v českém i francouzském jazyce. Provedená analýza prokazuje, že se jako slovní základ (případně i v podobě fragmentu *insta-*) podílí významnou měrou na tvoření nových slov s různými významovými odstíny (což je patrné zejména u pojmenování samotného Instagramu i jeho uživatelů). Tabulka číslo 3 shrnuje poznatky o použitých slovotvorných postupech, jež byly získány na základě analýzy použitého korpusového materiálu.

Tabulka 3: Distribuce slovotvorných postupů ve slovní zásobě utvořené od *insta-/instagram*

Slovotvorný postup	čeština	francouzština
prefixace	16	12
sufixace	38	21
kompozice	22	19

Z tabulky vyplývá, že pro český jazyk bylo nalezeno celkem 76 odvozených a složených slov a ve francouzských korpusech se vyskytovalo 52 derivátů a kompozit. Vyšší počet derivovaných slov v češtině (54 odvozenin) než ve francouzštině (33 odvozenin) není překvapující vzhledem k typologické odlišnosti obou jazyků. Počet kompozit se zdá být naopak na první pohled srovnatelný (22 kompozit v českých korpusech, 19 kompozit ve francouzských korpusech), což by bylo překvapující zjištění, je třeba ale vzít v úvahu, že ve francouzštině bylo nalezeno méně nových slov než v češtině. Z celkového počtu 76 slov v češtině činí podíl složenin 28,95 %, zatímco ve francouzštině představují kompozita 36,54 % z celkového počtu 52 vyhledaných slov. Většina složených slov byla v obou jazycích vytvořena pomocí fragmentu *insta-*, jedná se o 20 kompozit v češtině a o 11 kompozit ve francouzštině.

Vyhledané příklady nově vytvořených slov a jejich poměrně vysoký počet dokládají, že ani jeden ze srovnávaných jazyků nemá problém se začleněním slova *instagram* do svého jazykového systému.

Závěr

Na míru adaptace anglicismů v přejímacím jazyce má bezpochyby vliv frekvence jejich užívání a rovněž záleží i na tom, zda v daném jazyce existuje synonymní výraz pro označovanou skutečnost nebo se jedná o neologismus, který vznikl pro označení nové skutečnosti, jako tomu bylo u pojmenování nové sociální sítě Instagram. Vzhledem k tomu, že se jedná o jednu z nejprogre-

sivněji rostoucích sociálních sítí a uživatelů stále přibývá, není nijak překvapující zjištění, že se řetězec nových slov vytvořených pomocí slovního základu *instagram* a jeho fragmentů v obou jazycích neustále rozšiřuje. Této skutečnosti napomohl v češtině i fakt, že slovtvornou adaptaci, jež je podle Bozděchové (1997: 275) propojena se stupněm adaptace pravopisné, výslovnostní a morfologické, usnadňuje to, že neexistuje rozpor mezi formou pravopisnou a výslovnostní. Hlavním problémem, na který často při přejímání anglicismů narážíme, je právě pro češtinu nezvyklý rozdíl mezi zvukovou a grafickou podobou. V případě *instagramu* ale nebylo třeba toto anglické slovo počestovat, neboť v původní pravopisné podobě nepůsobí v českém textu cizorodě. Jak vyplynulo z analýzy francouzských korpusů, ve francouzštině se naopak objevila tendence k přizpůsobení francouzské výslovnosti (*instagramme*) a pravopisu¹⁵ (*instagramme*), což způsobuje i značnou rozkolísanost pravopisu odvozených či složených lexikálních jednotek.

K slovtvorné adaptaci dochází v obou jazycích především slovtvornými afixy. Připojením sufixů k slovtvornému základu *instagram* vznikají nejčastěji jména konatelská (např. *instagramér*, *instagramista/instagrameur*, *instagramiste*), přechýlená (např. *instagramérka*, *instagramerka/instagrammeuse*, *instagrammeure*), deminutiva (např. *instagramíček*) nebo abstrakta (např. *instagramibilita/instagram(m)abilité*). Zejména v češtině jsou slovtvorné možnosti využívány i ve slangu (*instáč*, *instagramáč* aj.). Také u adjektiv převládá sufixace, v obou jazycích byla k jejich vytvoření využita celá řada přípon (*instagramovaný*, *instagramovatelný*, *instagramní* aj. / *instagram(m)able*, *instagramesque*, *instagramien* aj.). Škála odvozenin byla rozšířena i využitím slovtvorných prefixů (v češtině se jednalo především o předpony *od-*, *pře-*, *vy-*, *z-/za-*, ve francouzštině byly uplatněny zejména *hyper-* a *ultra-*).

Pod vlivem angličtiny také mluvčí češtiny i francouzštiny připojují formant *insta-* k českým a francouzským slovům, pokud chtějí poukázat na to, že daná osoba nebo věc s používáním sociální sítě Instagram nějak souvisí (např. *instabázník/instapoète*). Ve francouzském jazyce lze zaznamenat i další typy kompozit. Vedle klasických kompozit (*modeuse-instagrameuse*) se může jednat například i o *mot-valise* (*instagrammaniaque*, *bookstagrameur*).

I když by se mohlo zdát, že tvoření nových slov od základového slova *instagram* a jeho fragmentů je limitováno nezbytnou souvislostí s používáním této sociální sítě a že počet nových slov je tedy omezený, nahlédnutím do slovníku *Čeština 2.0* (2008) se můžeme přesvědčit, že čeština umožňuje tvoření až nečekaných slov. Jako příklad lze uvést kufříková slova *instatut/instatutka* (*instagram* + *prostitut/ka*) pro pojmenování uživatel/ky sociální sítě Instagram, který(á) se stává reklamním nosičem pro kohokoliv, za cokoliv, nebo adverbium *instagramtí*, vytvořené analogií k *inflagranti* a označující usvědčení ze lži, kdy jako důkaz slouží fotka na Instagramu. V tomto slovníku lze ale nalézt celou řadu dalších pojmenování pro uživatelky či uživatele Instagramu, např. *instabajzna*, *instačůza*, *instadůra*, *instakráska*, *instamatka* (sdílející fotky svých dětí na sociální síti Instagram), *instakramář* (drobný obchodník prodávající věci na Instagramu), *instalattér* (člověk posedlý neustálým sdílením fotek své kávy na sociálních sítích) nebo *instouš* (člověk závislý na Instagramu), další pojmenování sociální sítě Instagram (*instáč* a *instaklam*). Poněkud překvapivými výrazy jsou i adjektivum *instagramotný* (používající Instagram), substantiva *instakrampus*¹⁶ (momentka, na které někdo vypadá příšerně) a *instakrámy* (období, kdy nedostatek zpětné vazby od ostatních uživatelů Instagramu vyvolává v člověku stav podráždění) a také sloveso *instalkovat* (vlastnit účet na Instagramu, ale nenahrávat na něj fotky a místo toho sledovat a lajkovat jiné).

Jak už bylo řečeno v úvodu, srovnání češtiny a francouzštiny bylo motivováno typologickou růzností obou jazyků. Analýza prokázala, že se lexém *instagram* a jeho fragmenty rychle adap-

¹⁵Může to vyplývat ze snahy dodržovat doporučení k tzv. *francisation* (pofrancouzštění) cizích slov podle pravidel nového pravopisu z roku 1990 (Conseil supérieur de la langue française 1990: 11–12). Touto tematikou se podrobněji zabývá například Mudrochová (2020).

¹⁶Složenina vznikla spojením slov *instantní* + *krampus* (rohatá antropomorfní figura, která v rakouském a jihozápadně českém folklóru odpovídá českému čertovi, průvodci sv. Mikuláše).

tovaly v českém i francouzském jazyce, o čemž svědčí 76 odvozených a složených slov v češtině a 52 derivátů a kompozit ve francouzském jazyce. Dle očekávání byl v češtině vytvořen větší počet derivovaných slov (54 odvozenin) než ve francouzštině (33 odvozenin). Počet kompozit je sice srovnatelný (22 kompozit v českých korpusech, 19 kompozit ve francouzských korpusech), ale vzhledem k tomu, že pro francouzštinu bylo nalezeno méně nových slov než v češtině, prokazatelnější je jejich procentuální zastoupení, jež vypovídá o tom, že ve francouzštině představují kompozita 36,54 % z celkového počtu vyhledaných slov, zatímco v češtině představují jen 28,95 %.

Bibliografie

- Blatná, R. 2000. „K procesu přejímání slov.“ Pp 85–98 in *Čeština – univerzália a specifika 2. Sborník z konference*. Brno: Masarykova univerzita.
- Bozděchová, I. 1997. „Vliv angličtiny na češtinu.“ Pp 271–279 in F. Daneš a kol. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: Academia.
- Cartier, E. 2019. „Emprunts en français contemporain: étude linguistique et statistique à partir de la plateforme Néoveille.“ Pp 145–185 in A. Kacprzak, R. Mudrochová, J.-F. Sablayrolles (eds.). *L'emprunt en question(s). Conceptions, réceptions, traitements lexicographiques*. Limoges: Lambert-Lucas.
- Cartier, E., J. Lazar. 2020. „Les anglicismes en français et en tchèque contemporains : le cas des formes en -ing.“ *AUC Philosophica* 4: 117–132, <https://doi.org/10.14712/24646830.2021.6>.
- Conseil supérieur de la langue française. 1990. „Les rectifications orthographiques.“ [online] *Journal officiel de la République française* [cit. 18. 11. 2021]. Dostupné z: http://www.academie-francaise.fr/sites/academie-francaise.fr/files/rectifications_1990.pdf.
- Cusimano, Ch. 2015. „Kafka-like et kafaikien: approche morphologique et sémantique des dérivés du nom d'auteur Kafka.“ *La Linguistique* 51 (2): 269–290, <https://doi.org/10.3917/ling.512.0269>.
- Cusin Berche, F. 1999. „Le lexique en mouvement: création lexicale et production sémantique.“ *Langages* 136: 5–26, <https://doi.org/10.3406/lgge.1999.2209>.
- Čeština 2.0. 2008. „Instagram.“ [online] *Čeština 2.0* [cit. 10. 4. 2022]. Dostupné z: <https://cestina20.cz/?s=instagram>.
- Čeština 2.0. 2021. „Instakráč.“ [online] *Čeština 2.0* [cit. 10. 4. 2022]. Dostupné z: <https://cestina20.cz/slovník/instakram/>.
- Databáze excerptního materiálu Neomat. 2015. [online] *Oddělení současné lexikologie a lexikografie ÚJČ AV ČR* [cit. 10. 11. 2021]. Dostupné z: <http://neologismy.cz/>.
- Datareportal.com. 2022a. „Digital 2022: Czechia.“ [online] *Kepios* [cit. 10. 4. 2022]. Dostupné z: <https://datareportal.com/reports/digital-2022-czechia>.
- Datareportal.com. 2022b. „Digital 2022: France.“ [online] *Kepios* [cit. 10. 4. 2022]. Dostupné z: <https://datareportal.com/reports/digital-2022-france>.
- Hildenbrand, Z., A. Polická. 2014. „Nové výpůjčky a jejich ekvivalenty v češtině, francouzštině, řečtině a polštině.“ *Časopis pro moderní filologii* 96 (1): 100–110.
- Chapon, B. 2017. „Sorties culturelles: «Vous n'avez rempli que 3,7% de vos objectifs l'an dernier, reprenez-vous!».“ [online] *20 minutes*, 2. 2. 2017 [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.20minutes.fr/culture/2002583-20170202-sorties-culturelles-rempli-37-objectifs-an-dernier-reprenez>.
- Just, V. 2003. *Slovník floskulí*. Praha: Academia.
- Kacprzak, A., R. Mudrochová, J.-F. Sablayrolles (eds.). 2019. *L'emprunt en question(s). Conceptions, réceptions, traitements lexicographiques*. Limoges: Lambert-Lucas.
- Kvapilová Brabcová, R. 2005. „Kniha o žargonu.“ *Naše řeč* 88 (2): 99–101.
- Lehmann, A., F. Martin-Berthet. 2005. *Introduction a la lexicologie: semantique et morphologie*. Paris: Armand Colin.
- Makri-Morel, J. 2015. „Mots-valises: quand les segments communs se font la malle.“ *Neologica* 9: 61–79.
- Mattern, J. 2016. *Instagram*. Edina: Abod.
- Mravinacová, J. 2000. „K některým jevům morfologické adaptace anglicizmů.“ Pp 98–104 in O. Martincová, J. Světlá (eds.). *Nová slovní zásoba ve výkladových slovníkách*. Praha: ÚJČ AV ČR.
- Mravinacová, J. 2005. „Přejímání cizích lexémů.“ Pp 187–211 in O. Martincová a kol. *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR.

- Mudrochová, R. 2020. „La francisation des emprunts à l'anglais d'après l'orthographe rectifiée: son application en français de France et en français québécois.“ *Cahiers de praxématique* 74: 1–20, <https://doi.org/10.4000/praxematique.6367>.
- Mudrochová, R. 2021. „Jean-François Sablayrolles: Comprendre la néologie. Conceptions, analyses, emplois.“ *Časopis pro moderní filologii* 103 (2): 295–302.
- Mudrochová, R. 2022. „Quelques observations sur la composition par amalgame en français actuel issue du Petit Robert.“ *Jazykovedný časopis* (in print).
- Nekudová, V. 2020. „Derivatives from the Proper Noun “Trump” in the Context of the Health Crisis: A Semantic and Morphological Approach.“ *Journal for Foreign Languages* 12 (1): 57–68, <https://doi.org/10.4312/vestnik.12.57-68>.
- Nekula, M. 2005. „Anglicismy v češtině.“ Pp 259–275, 284–289 in H. Ramisch, W. Viereck, K. Viereck. *Encyklopedický atlas anglického jazyka*. Praha: NLN.
- Néouvelle. 2015–2021. „Instagram.“ [online] *COMUE Sorbonne Paris Cité* [cit. 29. 10. 2021]. Dostupné z: <https://tal.lipn.univ-paris13.fr/neouvelle/html/login.php?action=login#>.
- Niklas-Salminen, A. 1997. *La lexicologie*. Paris: Armand Colin.
- Podhorná-Polická, A., J. Viaux. 2019. „Lexique des réseaux sociaux: étude franco-tchèque des emprunts à l'anglais et de leurs équivalents autochtones.“ Pp 327–344 in I. M. Alves, S. Mejri, J-F. Sablayrolles (eds.). *Léxico. Sémantica lexical, neologia, empréstimo. Lexique : Sémantique lexicale, néologie, emprunt*. São Paulo: Humanitas.
- Rejzek, J. 1993. „K formální adaptaci anglicismů.“ *Naše řeč* 76 (1): 26–30.
- Rusínová, Z. 2002. „Slovotvorná adaptace přejatých slov a její povaha.“ *Čeština doma a ve světě* 10: 311–322.
- Sablayrolles, J.-F. 2000. *La néologie en français contemporain: examen du concept et analyse de productions néologiques récentes*. Paris: Champion.
- Sablayrolles, J.-F. 2017. *Les néologismes. Créer des mots français d'aujourd'hui*. Paris: Éditions Garnier/Le Monde.
- Sablayrolles, J.-F. 2019. *Comprendre la néologie. Conceptions, analyses, emplois*. Limoges: Lambert-Lucas.
- Semerádová, T., P. Weinlich. 2019. *Marketing na Facebooku a Instagramu. Využijte naplno organický dosah i sponzorované příspěvky*. Brno: Computer Press.
- Sketch Engine. 2017a. „Instagram.“ [online] *Czech Web corpus 2017 (csTenTen17)* [cit. 2. 8. 2021]. Dostupné z: https://app.sketchengine.eu/#dashboard?corpname=preloaded%2Fcsstenten17_mj2.
- Sketch Engine. 2017b. „Instagram.“ [online] *French Web 2017 (frTenTen17)* [cit. 2. 8. 2021]. Dostupné z: https://app.sketchengine.eu/#dashboard?corpname=preloaded%2Ffrstenten17_fl2.
- Svobodová, D. 2009. *Aspekty hodnocení cizojazyčných přejímek: mezi módností a standardem*. Ostrava: Ostravská univerzita.
- Šimandl, J. (ed.). 2018. *Slovník afixů užívaných v češtině*. [online] ÚJČ AV ČR [cit. 10. 11. 2021]. Dostupné z: <http://www.slovníkafixu.cz/hezlar/-et%20>.
- Šimandl, J. 2001. „Počešťování a dnešní české tvarosloví.“ Pp 265–275 in *Čeština – univerzália a specifiká 3. Sborník z konference*. Brno: Masarykova univerzita.
- Tournier, N., J. Tournier. 2009. *Dictionnaire de lexicologie française*. Paris: Ellipses.
- Trsková, K. 2021. „Až budu velká, chci být instaholkou.“ [online] *ÚJČ AV ČR*, 16. 4. 2021 [cit. 29. 10. 2021]. Dostupné z: nastenka.neologismy.cz/index.php/2021/04/16/az-budu-velka-chci-byt-instaholkou/?fbclid=IwAR2b9kJEzKsjUYSuWiO_Q-msjVuuolw42oH4ys711cbFLGTNlib2rUdgtyU.
- ÚJČ AV ČR. 2021. „Dotazy. Seznam odpovědí.“ [online] *Ústav pro jazyk český AV ČR* [cit. 27. 10. 2021]. Dostupné z: https://dotazy.ujc.cas.cz/odpovedi/?klicove_slovo=i/Instagram&filter=1.
- Unesco.uniba.sk. 2018. „Instagram.“ [online] *Araneum Bohemicum III Maximum* [cit. 30. 10. 2021]. Dostupné z: http://unesco.uniba.sk/aranea/run.cgi/first?iquery=instagram&corpname=AranFran_a&corpus-search-form=true.
- Unesco.uniba.sk. 2019. „Instagram.“ [online] *Araneum Francogallicum III Maximum* [cit. 30. 10. 2021]. Dostupné z: http://unesco.uniba.sk/aranea/run.cgi/first?iquery=instagram&corpname=AranFran_a&corpus-search-form=true.
- Wikipedie. 2021. „Instagram.“ [online] *Wikipédia* [cit. 27. 10. 2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Instagram>.

O autorce

Dagmar Kolářiková působila dlouhá léta jako odborná asistentka na Katedře románských jazyků Západočeské univerzity v Plzni. Nyní zde pracuje externě. Ve svém výzkumu se zaměřuje především na obohacování slovní zásoby v současné francouzštině, často v konfrontaci s češtinou. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3529-9578>.

Summary

Instagram is a photo and video sharing social media application launched in 2010 by Kevin Systrom and Mike Krieger. In this article, Instagram is viewed purely from a linguistic perspective. The name of the popular social network is based on the words “instant camera” and “telegram.” The name is a *portmanteau word*, also called a blend. The purpose of the theoretical framework is to clarify the concept of a *portmanteau word* (a word formed by combining two other words, or parts of words, so that the portmanteau word expresses some combination of the meaning of its parts) and to describe *different types of compound words* using the word formation theory proposed by Sablayrolles (2000, 2017, 2019).

The main aim of the presented article is to analyze the Anglicism “instagram” in the Czech and French languages and show to what degree the term has been adapted in both languages. The main result of the analysis is a list of derived and compound words from the word instagram in Czech and French, in the Czech language generated from the *Neomat* online database, and in the French language from the web platform for neologism *Néoveille*. The search results are compared with lexemes found using the Sketch Engine corpus manager in Czech Web 2017 (csTenTen17) and French Web 2017 (frTenTen17) and in two Aranea corpora (Araneum Bohemicum III Maximum and Araneum Francogalicum III Maximum).

The search results for new words starting with instagram or insta are obtained by automatic detection, manual validation, and linguistic description (the new word was analyzed by explaining or describing it in words or sentences). The term is shown to have adapted to the morphosyntactic system of Czech and French. It is attributed to the masculine gender in both languages, used in the plural, and has been given various affixes or other components (the two most common ways that words are formed in Czech and French are affixation and compounding). The article deals with derived and compound words in terms of their quantitative evaluation. Derivation of substantives, primarily suffixal derivation, is characteristic for both languages (for example agent names, i. e. for those who regularly shares images, or other things such as video or text, on the social media service Instagram, are created by adding the suffixes -ák, -átor, -ér/ka, -ista in Czech and -eur/-euse, -iste, -ette in French). A surprisingly large number of Czech and French adjectives are derived from nouns or verbs (for example, the adjective instagramovaný was *derived* by affixing the derivational *suffix* -ovaný to the passive participle instagramován, transforming a verb into an adjective). The *analysis also showed* that prefixation remains one of the most common ways of word formation in Czech and French (in particular, these include the prefixes od-, pře-, vy-, z-/za- in Czech and hyper- and ultra- in French).

Most of the compounds found in the analyzed corpora are nouns. The most common way is to put two nouns together (joined with a hyphen, e.g., nadšenci-instagrameři, blogeuse-instagrameuse). In this article, the notion of a fracto-lexeme is used for the word-forming element insta (most compound words were formed using this fracto-lexeme in both languages, e.g., instabásník/instapoète). The compounds made up of the word instagram or the fracto-lexeme insta and another English word (e.g., instagirl, instadesign, instameet) were not integrated into the summary lists.

The analysis has also shown that sometimes speakers take an existing word as a model and form other words using some of its morphemes as a fixed part, and changing one of them to something new, with an analogically similar meaning (for example, instagranti in Czech was formed by analogy of inflagranti, instagramette in French was formed by analogy of majorette, suffragette or bachelorette).

The article showed that instagram/insta is part of a few dozens of derived and compound words (76 new words were found in the Czech corpora and 52 new words in the French corpora).